

Sonata Baliuckaitė

Rimo Sakalausko melancholija

Pradžia: puvėsiai ir pelėsiai

Pirmą kartą menininko Rimo Sakalausko darbus pamačiau prieš 13 metų. Tuomet dar M. K. Čiurliono menų mokykloje besimokantis Rimas savo fotografijoje įamžino peiliais subadytas, šakutėmis, adatomis ir švirksčiais apdėliotas kiaulės kepenis: tarsi kokia gėlių puokštė barokiniame paveiksle. Pamenu, įsiminė jo ankstyvasis videodarbas, kuriame užfiksuota malama mėsa, pumpuojamas kraujas. Gal ir skamba šlykštakai, bet viskas pateikta labai estetiškai.

Menininkas gana anksti suformavo savo kūrybos filosofiją, ji atsiskleidžia per mėgstamas ir besikartojančias temas (mokslas, fizika ir žmogaus paliesta, paveikta gamta), filmuose fiksuojamas medžiagas (skystis, metalas), vaizdus (sovietiniai pastatai, gamyklos, monolitai) ir nihilistinį pasaulio perteikimą. Tai leidžia atpažinti Rimo kūrybinį braižą ir įžvelgti kūrybinius etapus, raiškos evoliuciją. Kūryboje jis žengia koja kojon su techninėmis naujovėmis ir visuomet kelia iššūkius. Konceptualumas jam svarbus tiek pat, kiek ir vizualumas.

2002 m. projektų erdvėje „Galera“, Užupyje, surengta paroda (tuomet Rimas dar mokėsi M. K. Čiurliono menų mokykloje) buvo pavadinta „Pelėsiai ir puvėsiai“. Šie mikroorganizmai, tiksliau, dariniai, tapo pirmaisiais Sakalausko fotosesijų ir filmų herojais (to menininko kūriniuose galime aptikti iki šiol). Rimas taip pat naudojo gyvūnų organus (kepenis, širdis, kiaulės odą ir pan.), juos pjaustė, siuvo, plėšė visa tai fiksuodamas fotoaparatu ar filmavimo kamera. Menininkas atliko įvairius bandymus, pūdydamas ir videokamera ar fotoaparatu stebėdamas, kaip auga pelėsis, kaip irsta daiktai, pūva daržovės, mėsa. Ilgainiui, įvaldęs kompiuterines technologijas, pradėjo viską (daiktus, pastatus, gamyklas ar skulptūras) judinti, sukti, tirpdyti.

Sinchronizacijos triumfas

Vilniaus dailės akademijoje Rimas pasirinko fotografijos ir medijos meno studijas. Stebint studentų peržiūras matėsi, kad, pavyzdžiui, gavęs užduotį „Portretai“, Rimas labiau buvo linkęs fotografuoti metalinę skardinę nei žmogų. Tiesa, pirmuosiuose menininko filmuose personažais dažniausiai sutikdavo būti jo tėvai, broliai ar draugai. Vienas pirmųjų dokumentinių filmų yra apie Rimo tėtį („Antanas – žmogus prieš tanką“, 2005 m.), kuriame kontrasto principu kuriamas laisvės gynėjo portretas. Naudojami dokumentiniai kadrai ir filmuojamas tėtis, ramiai verdantis sriubą, pasakojantis apie kovą dėl Nepriklausomos Lietuvos. Rimas gimė laisvės gynėjo Antano Sakalausko, nukentėjusio per Sausio 13-osios įvykius, šeimoje. Neatsitiktinai televizijos bokštas filme „Sinchronizacija“ tampa vaikystės sapnų, prisiminimų vizualizacijos pagrindu.

Vėliau, tobulėjant technologiniams įgūdžiams, Rimo filmuose ir videodarbuose atsirado kitų veikėjų, o galiausiai žmonių, gyvūnų organų ar kitų realių personažų visai neliko. Personažais tampa daiktai, pastatai ar išgalvoti juodi, mėlyni, sakytum, naftos, burbulai, nusėdę, pavyzdžiui, Vilniaus Pilaitės rajone („Blue“, 2013 m.), šalia televizijos bokšto ar kitose atpažįstamosiose, menininkui svarbiose vietose.

Rimo kūrinių vaizdas dažnai besikartojantis ir monotoniškas, neįaukus: mistiškus, išgalvotus vaizdinius menininkas sudėlioja aplinkoje, kurioje svetimkūniai tampa realiais objektais, o bauginantis vaizdas įgyja patrauklumo. Puikiai valdydamas kompiuterines technologijas, neegzistuojančius ir fantastinius vaizdinius perkeldamas į atpažįstamą

RIMAS SAKALAUSKAS

Gimė 1985 m. Vilniuje
 2009 m. baigė Vilniaus dailės akademijos Fotografijos ir medijos meno specialybę, bakalaurs su pagyrimu
 2010 m. studijavo animaciją *Royal College of Art*, Londonas, Didžioji Britanija
 2014 m. baigė Vilniaus dailės akademijos Fotografijos ir medijos meno specialybę, magistras

Personalinės parodos

2016 „Sesija“, galerija „Meno niša“, Vilnius

Festivaliai, bendros parodos

- 2004 Trečiasis multimedijos meno ir muzikos festivalis „Centras4“, Kaunas
- 2006 videofilmų festivalis „Movewithmovie“, Vilnius
- 2008 XII Europos ir Viduržemio jūros regiono jaunųjų menininkų bienalė, Baris, Italija
- 2009 tarptautinis video ir šiuolaikinio meno festivalis „Waterpieces’09“, Ryga, Latvija
 filmų ir videomeno festivalis „Alternative 2009“, Naujasis Belgradas, Serbija
 videomeno festivalis „Videomedeja 2009“, Novi Sadas, Serbija
 tarptautinis mažųjų kino formų festivalis „Tinklai“, Vilnius
- 2010 „Impakt Festival 2010“, Utrechtas, Olandija
 „International Festival of Video Art cameraVideo 2010“, Genuja, Italija
 26-as tarptautinis trumpametražių filmų festivalis „Interfilm Berlin“, Berlynas, Vokietija
 naujojo kino ir šiuolaikinio meno festivalis „Rencontres Internationales“, Paryžius–Berlynas–Madridas
 performansų ir naujųjų technologijų festivalis „Frame Research“, Portas, Portugalija
 I tarptautinis eksperimentinio meno festivalis „MEM festival Bilbao“, Bilbao, Ispanija
 videomeno festivalis „Crosstalk 2010“, Budapeštas, Vengrija
 tarptautinis eksperimentinių filmų ir videomeno festivalis „Media City Film Festival“ Vindrosas, Ontarijas, Kanada
 eksperimentinių filmų festivalis „Flatpack“, Birminghamas, Didžioji Britanija
 paroda „Illusion of Inclusion / Inclusion of Illusion“, galerija „Vartai“, Vilnius
 Bankoko pasaulio filmų festivalis, Bankokas, Tailandas
 Europos Sąjungos videomeno festivalis „In the Loop: Contemporary EU Video Art“, Vašingtonas, JAV
 39-asis tarptautinis Roterdamo filmų festivalis, Nyderlandai
 festivalis „Oslo Screen“, Oslas, Norvegija
 tarptautinis alternatyvaus kino festivalis „25 FPS“, Zagrebas, Kroatija
 III tarptautinis filmų festivalis Resifė, Brazilija
 Nausos tarptautinis filmų festivalis, Graikija
 filmų festivalis „Fotokino“, Marselis, Prancūzija
 eksperimentinių filmų festivalis „Video Dumbo“, Niujorkas, JAV
 tarptautinis filmų festivalis „Sherwood 2010“, Paduva, Italija

aplinką, Rimas meistriškai įtraukia žiūrovą į vaizdinį, kurio neatsiejama dalis yra ir garsas bei ritmas. Būtent muzikinės kompozicijos valdo laiką, kuria nuotaiką. Visiems Rimo videofilmams muziką kuria profesionalūs jauni kompozitoriai Mykolas Natalevičius, Lukas Petraitis ir kt. (filmui „Birth“ (2011 m.) garso takelį sukūrė pats autorius).

Utopinės asociacijos

Besikartojantys, dažnai iš pažiūros monotoniški vaizdai anaipol nereiškia, jog Rimas renkasi lengviausią vizualizacijos kelią. Nuotraukų serijoje „Village“ (2006 m.) jis, pastatęs miestą iš degtukų, jį degino ir fotografavo. Panašus performatyvus veiksmas pasikartoja dažnai, tik kaskart kitais mastais. Ne paslaptis, kad Rimas buvo metams pašalintas iš Akademijos, nes vieno meninio eksperimento metu Nidoje sukėlė sprogimą ir sugadino Dailės akademijos turtą... Sugrįžęs į Akademiją, ją pabaigė įspūdingai pristatydamas bakalauro darbą „Sinchronizacija“ (2009 m.). Už šį darbą Rimas ne tik pelnė „Sidabrinės gervės“ apdovanojimą – „Sinchronizacija“ tapo lieptu į tarptautinį ir vietinį pripažinimą. Kūrinyne papildė Modernaus meno centro kolekciją, apkeliavo daugiau kaip 70 meno festivalių nuo Vilniaus, Niujorko iki Brazilijos ir net kelioliko jų pelnė pagrindinius prizus. „Sinchronizacija“ konstruota asociacijų principu, gimdančiu netikėtus, utopinius ir tiesiog logiškai neįmanomus reginius. Kūrinio pavadinimas – tai nuoroda į Carlo Gustavo Jungo sąvoką „sinchronizacija“, kuri apibūdina nesąmoningo (pasąmoningo) vaizdinio, patekusio į sąmonę, tapimą „tikrove“.

Instaliacijoje „Posėdis“ (2015 m.) graikų klasika (grožis bei išmintis, statika bei monumentalumas) maišoma su postmoderniu nihilizmu, šlykštumu, šmaikštumu, judesiu. Kūrinyne inspiruotas filosofo E. M. Ciorano minties, jog „rašyti – tai išvemtis savo paslaptis“, ir tai itin taikliai apibūdina Rimo Sakalausko estetikos suvokimo principus. Jo kūrinių būtų galima pavadinti abjektišku¹, kur, pasitelkiant trimates videoprojekcijas, kontrastą, net vėmimas krauju tampa estetišku ar pakiliu veiksmu. Filosofai – amžinai įstrigę laike ir dabar mąstantys mūsų lūpomis yra pateikiami kaip personažai, o kaip objektai jie vis dar tebeapiešiami meno mokyklose (biustai buvo pasiskolinti iš meno mokyklos, kas irgi tapo svarbia kūrinio dalimi, nes jie akivaizdžiai paveikti laiko, panaudoti, ištepti, išpiešti). Rimas Sakalauskas juos personifkuoja priversdamas vėmti, ir taip taikliai apeliuoja į dabarties aktualijas: informacijos perteklių, gyvenimo tempą. Lėktuvas, rastas jūros dugne, bando atsiplėšti nuo žemės, bet aišku, kad niekada nepakilo ir nepakils („Birth“), o žemė maitintoja, kuri ramina, gydo, augina, kartais atsiveria ir žiūri į tave tarsi mirusiųjų veidais filme „Bipolaris“ (2016 m.). Žiūrovas negali atskirti, ar tai jo haliucinacija, žiūrint į monotonišką vaizdą, ar lavonai iš tiesų keliasi ir tuoj jį pasiglemš žemė. Vaizdas kartojasi, keičiasi ir įtraukia. Tačiau ritmas, spalvos ir garsas, antiestetiški, abjektiški niūrus vaizdai tampa raminančiais ir meditatyviniais, nors „įvilkti“ į nihilistinį pasaulio matymą.

Šiais metais debiutinėje Rimo parodoje „Sesija“, kuri vyko galerijoje „Meno niša“ (kuratorė – straipsnio autorė Sonata Baliuckaitė, – red.), buvo pristatyta menininko darbų apžvalga, apimanti 13 metų laikotarpį. Menininko estetikos suvokimo principai susiformavo jau kūrybos kelio pradžioje, o parodoje atsispindėjo visas kūrybinės evoliucijos ratas: 2003 m. sukurtame filme „Slėgis“ buvo malama mėsa, kepenys ir pan., vėliau sovietmečio gamyklos, žaidimų aikštelės su metalinėmis karstyklėmis („Sinchronizacija“), niekada nepakilę lėktuvai („Birth“), galiausiai – holograma „Rim-Sat-1“ (2013 m.), 3D technologijos gipsinių filosofų biustų instaliacijoje „Posėdis“. Naujausiame filme „Bipolaris“ ir instaliacijoje „Posėdis“ vėl eksperimentuojama su skysčiais, vandeniu, kraujo krešuliais.

Spalva kurianti prasmę

Filmus menininkas kuria kaip tapytojas, sluoksniuodamas vaizdą ir garsą. Pavyzdžiui, videofilme „Tolygiai tolydžiai“ (2008 m.) subtilios spalvos, judantys balti kvadratai tolygiai kisdami sudaro vis smulkesnes struktūras, labiau panašias į triukšmą, o jų judėjimą pamatai įsiklausęs į griežtą garsų ritmą. Menininkas teigia, kad šiame kūrinyje, kurio

¹ Abjektišku vadinamas toks menas, kuriame panaudoti žmogaus kūno skysčiai, išskyrus, tokie kaip šlapimas, kraujas, išmatos, arba atskilusios, atsilupusios tam tikrų organų dalys (nagai, odos pleiskanos ir t. t.).

- festivalis „K3: Kurzfilmfestivals“, Filachas, Austrija
- medijos meno festivalis „Emergeandsee“, Berlynas, Vokietija
- tarptautinis garso vizualizacijų festivalis „Visions from the future: second edition 2010“, Turinas, Italija
- festivalis „Impakt 2010 Panorama“, Utrechtas, Nyderlandai
- videomeno festivalis „Crosstalk 2010“, Budapeštas, Vengrija
- paroda bei videomeno peržiūra „Video vs Film“, Bafalas, JAV
- trumpametražių filmų naktys „Mindpirates Vereinsheim“, Berlynas, Vokietija
- paroda bei filmų peržiūra „Buffalo Sugar City“, Bafalas, Niujorkas, JAV
- eksperimentinių filmų festivalis „Migrating Forms“, Niujorkas, JAV
- filmų festivalis „Media City“, Vindzoras, Kanada
- 7-asis tarptautinis nepriklausomų filmų festivalis „IndieLisboa 2010“, Lisabona, Portugalija
- tarptautinė elektroninio meno bienalė „AV festival 2010“, Niukaslas, Didžioji Britanija
- filmų festivalis „Premiers Plans“, Anžė, Prancūzija
- Europos medijos meno festivalis „EMAF 2010“, Osnabriukas, Vokietija
- paroda šiuolaikinio meno muziejaus ekspozicijoje „MODEM“, Debreccenas, Vengrija
- filmų festivalis „REC“, Taragona, Ispanija
- paroda galerijoje „Staedtische Galerie“, Brėmenas, Vokietija
- videomeno festivalis bei paroda „Loop“, Madridas, Ispanija
- tarptautinis videomeno festivalis „Kurye“, Stambulas, Turkija
- 2011 tarptautinis kino meno festivalis, Bergamas, Italija
- tarptautinis festivalis SESIFF, Seulas, Pietų Korėja
- tarptautinis festivalis „Jasujiro Ozu Film Festival 19th Editio“, Sasuolas, Italija
- tarptautinis trumpų filmų festivalis, Levenas, Belgija
- paroda „ReSearching Baltics“, Talinas, Estija
- tarptautinis trumpų filmų festivalis „Europe in short“, Kelnas, Vokietija
- tarptautinis Geteborgo filmų festivalis „Konstfämjandet Bergslagen“, Erebru, Švedija
- paroda „Lt.Aet.Nl“, Amsterdamas, Olandija
- festivalis „Hakney Film Festival“, Londonas, Didžioji Britanija
- trumpų filmų festivalis „Jasujiro Ozu International Short Film Festival“, Sasuolas, Italija
- tarptautinis festivalis SESIFF, Seulas, Pietų Korėja
- tarptautinis kino meno festivalis, Bergamas, Italija
- trumpų filmų festivalis „VIS“, Viena, Austrija
- tarptautinis Naujojo kino festivalis, Paryžius, Prancūzija
- „L’Etrange Festival, a Film Festival“, Paryžius, Prancūzija
- trumpų filmų festivalis, Nica, Prancūzija
- filmų festivalis „Rooftop Films 2011 Summer Series“, Niujorkas, JAV
- paroda „Invideo“, Milanas, Italija
- paroda „The Cinemaniac“, Pula, Kroatija
- trumpų filmų festivalis „La Jetee“, Klermonas-Feranas, Prancūzija
- tarptautinis Geteborgo filmų festivalis, Švedija
- 2012 festivalis „Cyberfest“, Sankt Peterburgas, Rusija
- kino festivalis „Vilniaus kino šortai 2012“, „Forum Cinemas“, Vilnius
- medijų festivalis „Insanitus“, Kaunas
- šiuolaikinio meno mugė „ArtVilnius“, „Litexpo“ rūmai, Vilnius
- paroda „Glitchr“, Jono Meko vizualiųjų menų centras, Vilnius
- paroda „Vietos karta: atvaizdas, atmintis ir fikcija Baltijos šalyse“, Talinas, Estija
- paroda „dialogues“, kultūros ir meno projekto galerija „Noass“, Ryga, Latvija

pavadinimas kelia asociacijas su amerikiečių kino režisieriaus Darreno Aronofskio filmu „Pi“ (1998 m.), skaitmeninėje erdvėje perteikiami asmeniniai išgyvenimai, matematinės formulės, terminai. Rimo filme tarsi vizualizuojamas mokslininko smegenų darbas, o garsas, virstantis triukšmu, kelia haliucinacijas, peraugančias į šizofreniją.

Subtily rūdų tonų filmuose „Birth“ ar „Bipolaris“ spalvos taip pat keičiasi labai minimaliai, taip tarsi kistų tik apšvietimas, priklausomai nuo paros ar metų laiko. Visai kitoks filmas „Monumentas naftai“ (2011 m.) ar instaliacija „Posėdis“, kur žiūrovas yra veikiamas juodos, baltos, raudonos spalvų derinio ir atitinkamų garsų – jie kelia visai kitokias emocijas (agresija, nerimas). Nerimo būsena kuriama ir filmuose „Sinchronizacija“, „Blue“, kur vaizduojamas žydras dangus su dirbtinai paryškintomis spalvomis, raudonai apsirengę žaidžiantys vaikai ir staiga pakilęs TV bokštas, arba juodas naftos, ar magnetų, burbulas.

Kodėl melancholija?

Ši asociacija atsirado, prisiminus L. von Triero filmą „Melancholija“ (2011 m.) su nuostabiais vaizdais ir Richardo Wagnerio muzika, tačiau kalbant apie apokalipsę, pasaulio pabaigą. Rimas savo darbuose, pasitelkdamas fundamentalias Mykolo Natalevičiaus muzikines kompozicijas, taip pat „kuria“ apokalipsę – nesunaikindamas aplinkos, tik perteikdamas nerimą, liūdesį, jis įtraukia žiūrovą į neišvengiamybės būseną. Videodarbe „Monumentas naftai“ nuostabiai raudonai dega, šviečia, rūksta naftos kaminai, girdisi pavojaus signalai ir tuomet suvoki, jog tuoj kas nors sprogs. Bet tas sprogimas įvyksta tik žiūrovo vaizduotėje. Rimo Sakalausko melancholija ramina ir hipnotizuoja, tačiau neleidžia pamiršti žmogaus ir technologijų naikinamos aplinkos. Nors tampa neįtikinamai, ar net kraupu, bet meistriškai suvaldytas vaizdas, spalvos, garsas pasakoja apie grožį. Išgrynintas ir perkeltas į filosofinį matymo ir mąstymo lygmenį *abjektivumas* tampa suprantamas.

Teatro pojūtis

Jau kelerius metus Rimas Sakalauskas sėkmingai dirba su garsiaisiais Lietuvos teatro režisieriais: Oskaru Koršunovu, Gintaru Varnu, Artūru Areima ir kt. Jo sukurtos teatro videoprojekcijos dažnai perteikia sapną, haliucinaciją ar sustiprina tam tikrą personažo vidinę būseną, kuria spektaklio atmosferą ir nuotaiką. Atmosferiški Rimo filmai itin puikiai tinka teatro žanrui. Todėl jau pirmieji jo darbai teatre buvo pastebėti ir įvertinti. Praėjusiais metais jaunas kūrėjas buvo nominuotas Auksinio scenos kryžiaus apdovanojimui už videoprojekcijas Onutės Narbutaitės operai „Kornetas“ (rež. G. Varnas) bei spektakliui „Kartu“ (rež. A. Areima). 2016 m. menininkas sukūrė videoprojekcijas spektakliams „Pabaigos ugnis“, „Oidipo mitas“ (rež. G. Varnas), „Marija Stiuart“ (rež. A. Areima) ir kt.

Vienas įspūdingiausių R. Sakalausko teatrinių kūrinių – videoprojekcijos O. Narbutaitės operai „Kornetas“. Tai puikus kūrybinės grupės darbas, kur vaizdas, garsas, scenografija yra vientisi ir užburiantys. „Kornetas“ – nuostabus puikiai sinchronizuotų vaizdų ir subtilaus garso derinys. Minimalistinės dekoracijos ir meditacinės dinamikos vaizdo projekcijos nepriekaištingos. Išsiliejęs purpurinis kraujas, sustingęs oras, elektroninės jūros mirguliuojančios bangos, dirbtinė ugnis, apleistos katedros iš žmonių kaulų, – rašė Romanas Širouchovas².

Mathias Malzieu knygoje „Mechaninė širdis“ (rež. A. Areima) sukurtas personažas itin artimas Sakalausko kūrybai: žmogus su netikra širdimi yra žmogus robotas. Taip dirbančius, kuriančius ir vartojančius žmones mato ir Rimas. Nors jo filmuose konkrečių personažų nėra, tačiau gali jausti, koks personažas galėtų gyventi Rimo filme: kiborgas, robotas, įsuktas į kasdienybės karuselę ir negalintis pasipriešinti tam, kas vis tiek įvyks. Apie susvetimėjusį, netikrą pasaulį, kurį valdo ir kuria žmonės, kur žmogus tampa savo peties kuriamo pasaulio įkaitu, kalbama ir spektaklyje „Pabaigos ugnis“ (rež. G. Varnas). Rimo sukurtos videoprojekcijos sustiprina teatre išgyvenamus pojūčius: matydamas degančius namus, salę užplūstančias blusų virtines žiūrovas ima jausti dūmų kvapą, jam pradeda niežėti odą...

² Širouchovas Romanas, „Onutės Narbutaitės opera „Kornetas“ – tai gerybinė haliucinacija“, Lrytas.lt, žiūrėta [2016-05-01].

- paroda „Transformations (Modernist architecture in Eastern Europe)“, Stokholmas, Švedija
- paroda „Video / Collage: Architecture“, Zagrebas, Kroatija
- festivalis „Fluidum“, galerija „K4“, Praha, Čekija
- tarptautinis trumpų filmų festivalis „International Short Film Festival of Lille“, Lilas, Prancūzija
- festivalis „Hallucinations Collectives festival“, Lionas, Prancūzija
- 2013 paroda „Sinchronizacija“, galerija „Y“ Minskas, Baltarusija
- tarptautinė meno mugė „Art Moscow“, Maskva, Rusija
- šiuolaikinio meno mugė „ArtVilnius“, „Litexpo“ rūmai, Vilnius
- paroda „Lietuvos dizainas 2001–2013“, Londonas, Didžioji Britanija
- paroda „Vilnius in Gdansk“, Gdanskas, Lenkija
- kaligrafijos ir rašto meno paroda „Kaligrafija & naujosios medijos“, Klaipėda
- VIII tarptautinis multimedijos meno ir muzikos festivalis „Centras“, Kaunas
- garso, fotografijos ir videomeno sintezės projektas „Jeigu būtum kurčia ir klausytum muzikos, kokią spalvą regėtum būdamas aklas“, „Galerija XX“, Panevėžys
- 2014 festivalis „Mia & D Fair Singapore“, ekspozicijų centras „Marina bay Sands“, Singapūras
- 2015 X tarptautinis medijų meno festivalis „Centras“, galerija „Post“, Kaunas
- Tarptautinė šiuolaikinio meno mugė: „ArtVilnius'15“, Vilnius
- 2016 paroda „Digital flows“, parodų centras „MACT/CACT Center of contemporary art Ticino“, Ticinas, Šveicarija
- festivalis „Oodaaq“, ekspozicija „Video/Bars in Nantes“, Renas, Prancūzija

Apdovanojimai

- 2004 I vieta konkurse „Euro Rock“, Vilnius
- II vieta 46-tame respublikiniame mėgėjų filmų festivalyje, Vilnius
- II vieta mokinių trumpo formato filmų festivalyje „Pegasas“, Vilnius
- 2009 *Grand Prix* ir Baltijos apdovanojimas už geriausią darbą vaizduojamojo meno srityje 15-tame tarptautiniame video ir šiuolaikinio meno festivalyje „Waterpieces'09“, Ryga, Latvija
- „Quality Seal“ prizas „Europrix“ multimedijos apdovanojimuose, Austrija
- 2010 „Geriausias metų studentų darbas“, Lietuvos kino ir televizijos kino apdovanojimai „Sidabrinė gervė“, Vilnius
- Grand Prix* ir specialus žiūri prizas tarptautiniame alternatyvaus kino festivalyje „25FPS“, Zagrebas, Kroatija
- Grand Prix* skaitmeninės medijos ir meno festivalyje „Turku 2011 – Europos kultūros sostinė“, Turku, Suomija
- „Geriausias filmas“ eksperimentinių filmų sekcijoje „Esplora“ Concorso filmų festivalyje 2010, Pontenūrė, Italija
- apdovanojimas „15 Alternative Routes“, filmų festivalyje „Movies: Framing Motion“, Liverpulis, Didžioji Britanija
- Diplomas už „Fantazijos polėkį“ 8-ame tarptautiniame animacinių filmų festivalyje „Tindirindis 2010“, Vilnius
- 2011 „Geriausias nepriklausomas menininkas“ apdovanojimuose „Optica Awards 2010“, Chichonas-Astūrija, Ispanija
- 2013 „Geriausia instaliacija“ IV tarptautinė šiuolaikinio meno mugė „ArtVilnius“, „Litexpo“ rūmai, Vilnius
- 2015 nominacija „Geriausias jaunas menininkas“, teatro apdovanojimai „Auksiniai scenos kryžiai“, Vilnius

Rimas Sakalauskas. Iš ciklo *Village*. 2006, fotografija

Rimas Sakalauskas. *Monument to oil*. 2011, videokūrinys

Rimas Sakalauskas. *Blue*. 2013, videokūrinys

Rimas Sakalauskas. Holograma *Rim-Sat-1*. 2013

Rimas Sakalauskas. Instaliacija *Posėdis / The Session*, 2015.
Parodos „Sesija – Session“ ekspozicijos fragmentas. Galerija „Meno niša“, sausio 21–vasario 8 d.

Rimas Sakalauskas. *Bipolaris*. 2015, videokūriny
Parodos „Sesija – Session“ ekspozicijos fragmentai. Galerija „Meno niša“, sausio 21–vasario 8 d.

The melancholy of Rimas Sakalauskas

by Sonata Baluckaitė

The melancholy of Rimas Sakalauskas. These associations are surely triggered by the 2011 Lars von Trier's *Melancholy* and its beautifully visualized apocalypse and by Wagner's music. The Lithuanian artist also creates his own apocalypse not by destroying the surrounding world but by throwing us into the emotional states of anxiety, sadness and the sense of the inevitability.

Sakalauskas has shaped his creative philosophy from early on. It manifests itself through artistic forms, the artist's favoured and recurrent themes (science, physics and man-transformed nature), forms of matter encountered in his films (liquid, metal), images (soviet buildings, factories, monoliths) and the overall rendition of the world in the nihilist key. These elements brand the artist's method, making his creative stages and evolution intuitively predictable, yet his works are no way boring or the same. He keeps abreast of technological innovations and takes challenges. The conceptual for him is equally important with the visual. Having mastered computerised technologies, the artist has gradually got to "shifting" static objects, circling them around, to "melting" buildings, factories or sculptures. While in his early work, it was his parents, siblings or close friends, who agreed to be used as characters, with the perfection of technological assets this has changed to the extent where people, animal organs or other real protagonists have disappeared from his film and video work. He often creates a repetitive and monotonous picture, placing the mystical, invented imagery into such environments where these alien bodies bare cast like real, while the ominous sight – extremely attractive.

It is no secret that Sakalauskas was expelled from the Academy of Arts of Vilnius for damaging school property in an explosion caused during one experiment in Nida. When he resumed studies, he impressively graduated, presenting his BA work *Synchronisation* (2009), to be awarded the Lithuanian Silver Crane. It also led the author to a significant national and international recognition. The work became part of the Modern Art Centre collection, it visited over 70 art festivals from Vilnius to New York, to Brazil, winning a dozen of main prizes.

For several years already he has been collaborating with the leading Lithuanian stage directors Oskaras Koršunovas, Gintaras Varnas, Artūras Areima and others. The video projection, when used at the theatre, usually renders a dream, a hallucination or is employed to emphasize an inner state of a protagonist; it sets a mood and atmosphere. The deeply atmospheric films by Sakalauskas are highly suitable for the theatre, no wonder his work for the drama stage have been noted early on. Last year the young artist was nominated for the Golden Stage Cross for his video projection for the opera *Cornet* by Onutė Narbutaitė (staged by Gintaras Varnas) and for the drama *Together* (staged by Artūras Areima).